

DÍVČÍ NOCI

Rozpuštěny husté copy,
tělo se v nich topí,
dmou se ňadra, hora k hoře
jako vlny moře,
září hnědé oči ze tmy,
hvězdy noci letní,
rozpjala se náruč bílá,
aby obtočila
vlahé tělo, ale v chladnou
podušku se vpíla,
tam se zalkla jako vzlykem,
tam se rozpojila.

Proč mám dlouhé copy snopy,
proč mám oči temné,
proč jak proutek jsem, když nemám,
kdo by přilnul ke mně.
Nemám s kým své srdce dělit --
a to v plameni je,
srdce moje, srdce moje,

těžko se ti bije,
když jsi samo. Řekni mi jen,
lživý, lživý světe,
s kým tu žít, vždyť jinak nevím,
proč má krása kvete.
Já chci milovat, žít srdcem —
a ne jen tou krásou!
Lidé ještě závidějí,
po mém štěstí pasou,
říkají, jsem zlá a pyšná.
Nevědí, co v duši,
nevědí, co v srdci skrývám . . .
Aťsi nevytuší,
mají za to hřích . . . Ó Bože,
Bože všemohoucí,
proč nezkrátíš svoje temné,
mně tak těžké noci!
Neboť ve dne sama nejsem,
pilno při práci mám,
s poli mluvím, na svou marnost

v polích zapomínám.
Ale v noci . . . ! A tu slza
slova udusila . . .
Rozpjala se náruč bílá,
v podušku se vpila.

Zapadá slunce, černají hory,
 zmlkají ptáci a všechny tvory
 i němá pole objímá klid
 a já se dívám . . . ulétám snít
 do šera sadu tam ve své vlasti.
 Letím a letím a zdejších strastí
 jako by srdce mohlo se zbýt.
 Černají pole i háje teskné,
 na temném nebi hvězda se leskne.
 Ó hvězdo, hvězdo! Slzy se řinou.
 Vyšla jsi taky nad Ukrajinou?
 Zda hnědé oči hledají též
 na černém nebi? Či řekly lež?
 Jestli mi lhaly, kéž by dřív spaly,
 aby se o mně už nedovídaly.

1847

Na dolinu široširou,
 na výšinu zasmušilou,
 na hodinu opozdilou,
 jak jsme snili, hovořili,
 nezapomenu.

Co z toho? My nevzali se,
 beze slova rozešli se.
 Zatím naše léta mladá,
 léta drahá uvadala,
 marně minula.

Zestárlí jsme dávno oba,
 já jsem vězeň a ty vdova,
 nežijem, jen dožíváme,
 na tu dobu vzpomínáme,
 jak jsme žili kdys.

1848

*

*

*

Jak dlužníka mě zaskočily
a zakovaly do svých pout
podzim a stesk. Ó Bože milý,
kde se mám skrýt, kam uniknout!
Toulám se tady po Aralu
a tajně rodí se mi z žalu
veršičky tyto jako hřích,
přebírám korál po korálu
pár příhod, dávno minulých,
a píšu, píšu, aby hoře
jak cizí voják na komoře
nepilo krev. Ten vlkodlak
už upíjí, už je to tak . . .

1848

Nad ramenem Dněpru stojí,
 stojí javor v mladém chvoji,
 v jedloví a vrbinách
 a v červených kalinách.
 Dněpr břehy podemílá,
 kde, kořeny, vaše síla,
 stojí javor schýlený
 jak ten kozák bez ženy,
 ten, co nemá štěstí žádné,
 bez naděje schne a vadne,
 bez přátel a rodiny
 sám vítá své šediny.
 Javor praví — život skončím,
 v Dněpru svoje větve smočím.
 Kozák praví — tmou se dám,
 lásku sobě vyhledám.
 Kalina a mladé proutí,
 co se ohýbá a kroutí,
 jako dívky v podhájí
 vzhůru hlavy zdvihají,

jako dívky ověnčené,
 s nadějemi zasnoubené,
 ty, co rozum nemají,
 jen tančí a zpívají.

1860

* * *

Kdybich tě náhle potkal znova,
lekla by ses či nelekla?
A jaká nezřetelná slova
bys řekla nebo neřekla?
Neřekla. Nepoznala bys mě,
až po chvíli. „Jak hloupý sen,“
vzdychla bys potom zle a přísně.
Však já, já bych byl okouzlen.
Jak bych se díval, díval asi
na tu, jež měla temné řasy,
na mladou a tak veselou
někdejší trapitelku svou.
Hlavu bych schýlil, že tak záhy
rozpil se do slzavé vláhy
a padl do šera a tmy
ten klamný, ale tolik drahý
někdejší zázrak posvátný.

1848

* * *

U chaloupky sad višňový
chrousti zvučně rozčeří,
znějí kroky oráčovy,
dívčí písňe v příšeří,
matka čeká s večeří.

Rodina jí na zápraží,
na nebi je hvězdný svit,
u stolu se dcerka snaží,
matka ji chce poučit,
slavík nedá promluvit.

Uložila matka venku
klubko malých dětí svých,
usnuly tu za chvílenku,
ztichlo vše, jen dívčí smích
a ten slavík neutich.

1847

Minulo mládí. Bez naděje
 studený vítr, vítr věje,
 nastala zima. Sedej sám
 v prochladle chýši, kde je bída,
 kde není s kým si popovídat
 a poradit se. Není tam,
 ba nikdo není. Jen ty sám.
 Sedej tak, dokud vítr duje,
 dokud se klamat osměluje,
 oči ti mrazem oslepuje
 a dokud se je jako sníh
 myšlenky hrdé po stepích.
 Sedej tak v koutku sám a marný,
 nečekej na pohodu jarní,
 ta nepřijde už nikdy víc
 probudit zahrádku tvou chudou,
 tvé naději být živnou půdou
 a myšlenky, jež chtěl jsi říci,
 svobody nikdy nenabudou.
 Sedej a nečekej už nic. 1860

Tam jako tam je všude špína.
 Zrána si duše přivstala,
 upředla kousek — a už dřímá,
 znavená, tichá, ospalá.
 Duch svobody však duši střeží.
 „Probud se,“ praví, „naříkej!
 Je tma a slunce vyjde stěží.
 Na zemi pravdu nehledej!“
 Duch svobody je zlý a mylí
 ubohou duši. Vstává den,
 vede ho slunce, světlo sílí!
 A ten, kdo býval povýšen,
 už ošívá se pod košilí,
 i car. A rovnost není sen.